

ри **автоматично** включаються до базової мережі» (ст. 2). Тобто закон не передбачає скорочення закладів культури, до яких належать і публічні бібліотеки. Таким чином законодавець намагається зберегти мережу закладів культури від скорочення. Але, якщо ввести всі бібліотеки до базової мережі «автоматично», то їх, по-перше, неможливо буде профінансувати за нормативами, а, по-друге, втрачається сенс створення базової мережі для удосконалення роботи, оптимізації мережі бібліотечних закладів у зв'язку з передбачуваною адміністративно-територіальною реформою.

Тому в кожному регіоні, місті, районі було б доцільно вивчити матеріально-технічний стан публічних бібліотек та визначити, які з них виконують свої корисні функції на належному рівні, а які мають удосконалювати власну діяльність. Слід ставити за мету не ліквідацію бібліотечного закладу, а його реорганізацію, впровадження чи розширення нестационарних форм бібліотечного обслуговування населення.

Щодо державних соціальних стандартів, то Законом визначено, що базова мережа закладів культури формується з метою «дотримання прав громадян України у сфері культури, забезпечення доступності національного культурного надбання, культурних благ та мистецької творчості шляхом дотримання державних соціальних нормативів у сфері обслуговування закладами культури» (розділ IV, ст. 22, п.1). Вищеназвана норма сьогодні не може бути втілена в життя саме через відсутність соціальних нормативів, і цю проблему якомога

швидше треба вирішувати шляхом прийняття підзаконних нормативно-правових актів. Без цього неможливо визначити, яких саме фінансових витрат потребують заклади культури, котрі повинні фінансуватися так, як цього вимагає Закон «Про державні соціальні стандарти», тобто за нормативами. Доки ми не розірвемо це замкнуте коло, і культура в цілому, і бібліотеки як її складники, будуть фінансуватися за залишковим принципом: ледве-ледве – на комунальні послуги, не завжди – на охорону, інколи – на придбання книжок і періодичних видань, зовсім нічого – на нові меблі та комп'ютерну техніку...

І все ж таки у Законі України «Про культуру» багато позитивного: визначено цілі й принципи, якими керується і яких дотримується держава у сфері культури; унормовано розділ про оплату праці та соціальний захист працівників культури; закріплено норму про заборону виселення закладів культури з приміщень без надання їм іншого рівноцінного приміщення. Визначено також об'єкти культурного призначення, що не підлягають приватизації, і серед них – документи Державного бібліотечного фонду України.

Безумовно, новоприйнятий закон треба ретельно вивчати, співставляти його з іншими законодавчими актами, продумувати механізми його реалізації і домагатися їхнього нормативного закріплення у відповідних нормативно-правових актах. І головне, не бути байдужими, тому що, ті, хто бажає змін, мають змінитися самі. Треба починати з себе. Що ж, спробуємо!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРЛАМЕНТСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ – 145! ЗДОБУТКИ ЗА 5 РОКІВ

*А. Микитенко, завідувачка відділу
Державного закладу
«Національна парламентська бібліотека України»*

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА «КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

ЛИШЕ рік діє в НПБУ відділ електронної бібліотеки. Першим кроком у його діяльності стало розроблення концептуальних засад створення зазначеного інформаційного ресурсу, а основним завданням визначено розширення спектра інформаційних, передусім онлайн-послуг Бібліотеки шляхом надання вільного доступу до повних версій текстів видань, що знаходяться в її фонді.

Документні ресурси НПБУ є національним культурним надбанням нашого народу. Тому їхнє збереження також є важливим завданням, яке постало перед відділом електронної бібліотеки.

Слід зазначити, що НПБУ має певний досвід у роботі з оцифрування документів із власних фондів, що дало можливість визначитись із засадами оброблення і збереження документів в електрон-

ному форматі та надання вільного доступу до них через Інтернет.

У 2010 році було розпочато реалізацію нового проекту, який ініціювала НПБУ, – створення електронної бібліотеки «Культура України». Він є актуальним з огляду на сучасні тенденції інтеграції культури народів України в європейський і світовий інформаційний простір; зміцнення культурних зв'язків і формування позитивного іміджу України у світі, а також забезпечує рівну можливість безкоштовного доступу користувачів до надбань української культури та мистецтва за допомогою Інтернету.

Увагу зосереджено на створенні електронних копій друкованих документів зазначеної тематики, що має підвищити ефективність їхнього використання, розкрити фонд Бібліотеки з питань куль-

тури і мистецтв. Адже цифрові копії документів є зручними для перегляду, і з одним і тим самим виданням можна працювати одночасно багатьом користувачам. Також електронні копії дозволяють здійснювати роботу з інтегрованим інформаційним ресурсом Бібліотеки в єдиній точці доступу.

Основою даного проекту було обрано інтегровану модель створення електронної бібліотеки. Її суть полягає в тому, що учасники проекту зможуть об'єднувати свої ресурси в єдиному технологічному середовищі шляхом надання повних текстів оцифрованих видань відповідно до профілю комплектування, визначених форматів, технічних і уніфікованих вимог до контенту. В даному випадку нами використовуються цифрові образи документів у PDF, TIF, JPEG форматах, файл бібліографічного запису – у форматі MARC; зміст документа та анотації (українською, російською, англійською мовами) подаються у форматі TXT. Критеріями відбору документів для оцифрування є: стан їхньої збереженості; наукова, суспільна та історико-культурна цінність; відповідність тематиці профілю комплектування.

Ресурси проекту “Культура України” розміщено на окремому сайті (<http://elib.nplu.org/>) з дотриманням стильової єдності розділів, які художньо оформлено для візуально зручного сприйняття інформації (див. фото на вкладці, с. III).

Фонд цієї електронної бібліотеки складається з чотирьох колекцій: «Історія культури. Теорія культури. Культурологія», «Мистецтво», «Етнографія», «Заклади культури». Сайт наповнений мультимедійними елементами, які не заважають швидкості доступу до ресурсів, а навігація по ньому є простою та зручною.

Бібліотеки мають у своїх фондах велику кількість рідкісних і цінних документів, доступ користувачів до яких обмежено через незадовільний фізичний стан цих видань. Створення їхніх цифрових копій є одним із можливих варіантів збереження цих документів та надання вільного доступу до них через мережу Інтернет усім бажаючим.

*О. Погонєць, завідувачка відділу
Державного закладу
«Національна парламентська бібліотека України»,
заслужений працівник культури України*

СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВІЗИТІВКА НПБУ

У вересні 2009 року в Національній парламентській бібліотеці України було створено самостійний відділ соціокультурної діяльності, основними напрямками роботи якого визначено культурно-просвітницький, інформаційно-розвиваючий, творчий та релаксаційний з використанням як традиційних, так і нових форм. Це було зумовлено сучасною тенденцією розвитку бібліотек як культурних центрів, орієнтацією на індивідуальне обслуговування користувачів, необхідністю зосередження особливої уваги на задоволенні їхніх інформаційних, культурних, соціальних запитів.

На березень 2011 р. відбулося 39 масових заходів, серед яких: презентації творчих доробків вітчизняних видавництв, наукових та культурно-просвітницьких закладів і установ, представлення окремих видань, зустрічі з провідними діячами науки, літератури й культури. Було підготовлено 107 книжкових виставок, із них 2 віртуальні.

Окремої уваги заслуговує успішний довгостроковий проект бібліотечних Шевченкознавчих студій, який започатковано з метою підготовки до відзначення знаменної дати – 200-річчя від дня народження видатного українського поета, художника і мислителя Тараса Шевченка, та більш глибо-

кого вивчення й осягнення постаті Кобзаря, його спадщини, впливу на національне життя, місця у світовій історії та культурі. Відбулися 3 засідання студій, що висвітлювали стан і проблеми сучасного шевченкознавства, історію прижиттєвих видань творів поета, а також були присвячені виходу у світ альбому «Тарас Шевченко – академік гравюри» (див. фото на вкладці, с. II).

Важливим напрямом роботи є також розширення міжнародного співробітництва, в першу чергу, з представництвами дипломатичних місій, міжнародними організаціями, інформаційними і навчальними центрами. Успішно розвивалися партнерські стосунки з посольствами Китайської Народної Республіки, Болгарії, Російської Федерації.

Зі створенням відділу активізувалася робота Арт-галереї, де було презентовано 16 мистецьких та фотовиставок. Більшість із них слугували яскравим ілюстративним доповненням до тематичних книжкових експозицій, бібліотечних презентацій, державних, культурних подій чи свят (див. фото на вкладці, с. II).

Інформація з ілюстративним матеріалом щодо соціокультурної діяльності Бібліотеки, заходів, які плануються, або вже проведених, постійно розмі-